

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi
oppivelvollisuus@minedu.fi

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi
oppivelvollisuudesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Viite: Lausuntopyyntö 30.4.2020 VN/1985/2020-OKM-1

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Luonnoksissa ehdotetaan säädettäväksi oppivelvollisuuslaki ja laki tutkintokoulutukseen valmistavasta koulutuksesta. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi näihin uusiin annettaviin lakeihin liittyen perusopetuslakia, lukiolakia, ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia, vapaasta sivistystyöstä annettua lakia, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia, valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettua lakia, opintotukilakia, koulumatkatukilakia, ylioppilastutkinnosta annettua lakia sekä eräitä muita lakeja. Esitys liittyy hallitusohjelman kirjauksiin oppivelvollisuusiän korottamisesta 18 ikävuoteen, ohjauksen vahvistamisesta, toisen asteen koulutuksen maksuttomuudesta sekä toisen asteen valmistavien koulutusten ja nivelvaiheen ohjauksen kehittämistä. Esityksen tavoitteena on nostaa koulutus- ja osaamistasoa sekä varmistaa jokaiselle mahdollisuus toisen asteen tutkinnon suorittamiseen. Hallitusohjelman mukaan pyritään varmistamaan, että jokainen perusopetuksen päättävä suorittaa toisen asteen koulutuksen. Oppivelvollisuuden korottamisen lisäksi hallitusohjelman mukaan vahvistetaan peruskoulun mahdollisuuksia tarjota jokaiselle riittävät valmiudet suoritua toisen asteen koulutuksesta.

Suomen Lähilukioyhdistys pitää oppivelvollisuusiän nostamista sinänsä tarpeellisena ja Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn kannalta välttämättömänä, mutta käsillä olevaa ajankohtaa hankkeeseen soveltumattomana. Oppivelvollisuusiän nostaminen tuli hallitusohjelmaan taloudellisen normaaliajan vallitessa. Sen jälkeen Suomi on kuitenkin suistunut historialliseen lamaan, joka koskettaa yhtä hyvin valtiota kuin kuntiakin.

Samaan aikaan kun lukion rahoitus on päättyneen vuosikymmenen menoleikkausten jäljiltä edelleen valtion puolelta aliresursoitu ja uudet säästöt ja menoleikkaukset mittavan lainanoton jäljiltä edessä, ei tässä vaiheessa ole mielekää nostaa oppivelvollisuusikää.

Oppivelvollisuusiän nostamisen takana olevien tavoitteiden saavuttamiseksi olisi Suomen Lähilukioyhdistyksen mielestä kustannustehokkainta suunnata uudistukseen varatut lisäresurssit tai leikkausten uhatessa edes osa niistä kohdennetusti koulun käynnin keskeyttämisen ehkäisyn ajatuksella varhaiskasvatukseen, perusopetukseen ja toisen asteen koulutukseen.

Mikäli oppivelvollisuuden laajentamiseen kuluvalle hallituskaudella kuitenkin päädytään, siitä aiheutuvat kustannukset on korvattava koulutuksen järjestäjille täysimääräisesti. Annetun esityksen mukaiset kustannukset ovat selvästi alimitoitettuja.

Lausunnon keskeinen sisältö:

1) Suomen Lähilukioyhdistys pitää oppivelvollisuusiän nostamisen taustalla olevia tavoitteita perusteltuina, mutta toteuttamisen ajankohtaa tällä hetkellä maan taloudellisen tilan huomioon ottaen täysin sopimattomana ottaen huomioon, että myös lukiokoulutus on aikaisempien leikkausten jäljiltä edelleen vahvasti aliresursoitu.

2) Uudistuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tehokkainta olisi suunnata uudistukseen varatut lisäresurssit tai leikkausten uhatessa edes osa niistä kohdennetusti koulun käynnin keskeyttämisen ehkäisyn ajatuksella varhaiskasvatukseen, perusopetukseen ja toisen asteen koulutukseen.

3) Mikäli oppivelvollisuusiän nostamiseen kuluvalle hallituskaudella kuitenkin päädytään, siitä aiheutuvat kustannukset on korvattava koulutuksen järjestäjille täysimääräisesti. Annetussa esimerkissä kustannukset ovat alimitoitettuja.

Hattulassa 10.6.2020

Suomen Lähilukioyhdistyksen
hallituksen puolesta

Jukka O. Mattila
puheenjohtaja